अथ षोडशोऽध्यायः

दैवासुरसम्पद्धिभागयोग (दैवी और आसुरी स्वभाव)

श्रीभगवानुवाच।
अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम्।।१।।
अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शान्तिरपेशुनम्।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं हीरचापलम्।।२।।
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता।
भवन्ति सम्पदं दैवीमभिजातस्य भारत।।३।।

श्रीभगवान् उवाच=श्रीभगवान् ने कहा; अभयम् =िर्भयता; सत्त्वसंशुद्धिः = अन्तःकरण की शुद्धिः, ज्ञानयोगव्यवस्थितिः = ज्ञान के उपाय में निष्ठाः, दानम् = दानः, दमः = इन्द्रियों का संयमः, च = तथाः यज्ञः = यज्ञों का अनुष्ठानः, च = तथाः, स्वाध्यायः = वैदिक शास्त्रें का अध्ययनः, तपः = तपस्याः, आर्जवम् = सरलताः, अहिंसा = िकसी भी प्राणी को कष्ट न पहुँचानाः, सत्यम् = यथार्थ भाषणः, अक्रोधः = क्रोध का अभावः, त्यागः = त्यागः, शान्तिः = मन का संयमः, अपैशुनम् = दूसरों में दोष-दृष्टि न रखनाः, दया = करुणाः, भूतेषु = सब जीवों में, अलोलुप्त्वम् = लोभ का अभावः, मार्दवम् = कोमलताः, क्रीः = लज्जाः, अचापलम् = दृढः निश्चय (व्यर्थ चेष्टाओं का अभावः)ः, तेजः = राजः, क्षमा = क्षमाः, धृतिः = धैर्यः, शौचम् = पवित्रताः, अद्रोहः = ईष्यां से मुक्तः, न अति-